

1. Onder in het dal

HET EERSTE HOOFDSTUK

Van de Goddelijke verkiezing en verwerping

Artikel 1-5

1. *Aangezien alle mensen in Adam gezondigd hebben, en des vloeks en eeuwigen doods zijn schuldig geworden, zo zou God niemand ongelijk hebben gedaan, indien Hij het ganse menselijk geslacht in de zonde en vervloeking had willen laten en om de zonde verdoemen, volgens deze uitspraken van de Apostel: De gehele wereld is voor God verdoemelijk: Zij hebben allen gezondigd en derven de heerlijkheid Gods (Rom. 3:19, 23). En: De bezoldiging der zonde is de dood (Rom. 6:23).*
2. *Maar hierin is de liefde Gods geopenbaard, dat Hij zijn eniggeboren Zoon in de wereld gezonden heeft, opdat een iegelijk, die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe (1 Joh. 4:9; Joh. 3:16).*
3. *En opdat de mensen tot het geloof worden gebracht, zendt God goedertierenlijk verkondigers van deze zeer blijde boodschap tot wie Hij wil en wanneer Hij wil; door wier dienst de mensen geroepen worden tot bekering en het geloof in Christus, den Gekruisigde. Want hoe zullen zij in Hem geloven van Welken zij niet geboord hebben? En hoe zullen zij boren zonder die hun predikt? En hoe zullen zij prediken, indien zij niet gezonden worden? (Rom. 10:14, 15).*
4. *Die dit Evangelie niet geloven, op die blijft de toorn Gods. Maar die het aannemen en de Zaligmaker Jezus met een waarachtig en levend geloof omhelzen, die worden door Hem van den toorn Gods en van het verderf verlost, en met het eeuwige leven begiftigd (Joh. 3:36; Mar. 16:16).*
5. *De oorzaak of schuld van dat ongeloof, gelijk ook van alle andere zonden, is geenszins in God, maar in den mens. Maar het geloof in Jezus Christus en de zaligheid door Hem, is een genadegave Gods; gelijk geschreven is: 'Uit genade zijt gij zalig geworden door het geloof, en dat niet uit u, het is Gods gave'*

(Ef. 2:8). Ingeijks: 'Het is u gegeven, in Christus te geloven'
(Fil. 1:29).

Om allerlei redenen zou men het een gewaagde zaak kunnen vinden om opnieuw aandacht te vragen voor de Dordtse Leerregels. In de eerste plaats, omdat in dit belijdenisgeschrift, dat op de bekende Dordtse Synode van 1618-1619 is opgesteld en als Formulier van Enigheid is aanvaard, bijna uitsluitend gesproken wordt over de leer van de uitverkiezing. Met al de gevolgen van dien voor al de andere geloofsstukken.

Moeten we aan de uitverkiezing zoveel aandacht besteden? Kunnen we er niet beter over zwijgen? De grondslagen van de zaligheid opzoeken in de eeuwige verkiezende liefde van God, staat dat niet gelijk aan het beklimmen van een smal bergpad dat naar geweldige hoogten voert, maar ondertussen langs zulke diepe ravijnen loopt, dat je halverwege wel eens naar beneden kunt storten?

Velen menen dat men op het spoor naar de verkiezende raad van God in de eeuwigheid vast en zeker verongelukt. Dat God sommigen van eeuwigheid heeft uitverkoren tot de zaligheid en anderen niet, geeft zoveel problemen. Er zijn zoveel mensen mee in de knoei geraakt. Zij blijven levenslang tobben over de vraag of zij uitverkoren zijn, of zij komen in een valse lijdelijkheid terecht en zeggen: 'Een mens kan er toch niets aan doen. Als je niet uitverkoren bent, haalt al je kerkgaan en bidden niets uit.'

Op grond hiervan kan iemand menen dat we deze bergtocht naar de toppen van de uitverkiezing maar niet moeten maken. Zeg de mensen dat ze moeten geloven in Jezus Christus en dan komt het met de uitverkiezing wel goed.

Men zou nog een stap verder kunnen gaan. Tegen de leer van de uitverkiezing, zoals deze door een man als Calvijn geleerd is en die we uitvoerig omschreven vinden in de Dordtse Leerregels, is door velen in de loop van de eeuwen fel protest aangetekend. Hadden de remonstranten, tegen wie deze leerregels zich richtten, wel helemaal ongelijk? Was de voorzitter van de Dordtse Synode, ds. J. Bogerman – de man met zijn zware

blonde baard en enorme stemvolume – niet een eind van zijn plaats, toen hij in diepe verontwaardiging, trillend van ingehouden spanning, de remonstranten tenslotte de deur uit joeg? ‘Dimittimini! Exite. – U kunt gaan, gaat heen!’

De remonstranten, onder leiding van Episcopus, waren gedagvaard op de synode vanwege hun dwalingen. Is het waar dat zij met leugens begonnen en geëindigd zijn, zoals een buitenlandse theoloog op de synode het uitdrukte? De remonstranten wilden geen beschuldigen zijn, geen gedagvaardigde partij die op het matje geroepen werd om zich te verantwoorden. Zij wilden de synode zien als een conferentie waar niet met de banvloek geslingerd zou worden en waar men eerlijk met elkaar van gedachten zou kunnen wisselen over leerverschillen. Daarom zwegen ze in alle talen toen hun dwaalleer hen voor de voeten geworpen werd en hen gevraagd werd om hun opvattingen kenbaar te maken. Zij vielen wel de gevestigde leer van de uitverkiezing aan en beschuldigden de synode.

Ten onrechte? Waren de verschillen wel zo groot? Hadden de remonstranten geen gelijk, toen ze spraken over de gevaren van een strenge uitverkiezingsleer en daarom opkwamen voor de eigen verantwoordelijkheid van de mens als het gaat om de zaligheid?

Voor het overige leek de leer van de remonstranten (ik denk hier vooral aan Arminius in het begin van zijn optreden als Amsterdams predikant) als twee druppels water op die van de contraremonstranten onder leiding van Gomarus. Op 14 januari 1610 werd in Gouda, ‘het broeinest der ketterijen’, het eerste artikel van de remonstrantie door de arminianen opgesteld. Daarna dienden zij het in bij de Staten van Holland. Hierin staat: ‘Wij geloven dat God door een eeuwig en onveranderlijk besluit in Jezus Christus, Zijn Zoon, eer ’s werelds grond gelegd was, besloten heeft uit het gevallen menselijk geslacht degenen in Christus om Christus’ wil en door Christus zalig te maken, die door de genade des Heiligen Geestes in Zijn Zoon

Jezus Christus geloven en die in dat geloof en in gehoorzaamheid des geloofs door dezelfde genade tot het einde toe volhardden zouden, en daarentegen de onbekeerlijken en ongelovigen in de zonde en onder de toorn te laten en te verdoemen als vreemd van Christus, naar het Woord des Evangelies. “Die in den Zoon gelooft, die heeft het eeuwige leven; maar die den Zoon ongehoorzaam is, die zal het leven niet zien, maar de toorn Gods blijft op hem” (Joh. 3:36).’

Op het eerste gezicht lijkt het verschil met de calvinistische leer minimaal. De nauwkeurige lezer zal opmerken dat in deze stelling de mens verantwoordelijk is voor het geloof en de volharding in het geloof. Tegelijk wordt in dit verband gesproken over de genade van de Heilige Geest. Maar is dat dan een zaak waarover zoveel verschil van opvatting hoeft te bestaan? Heeft men, als we het achteraf bekijken, niet van een mug een olifant gemaakt? Muggenzifterij hebben sommigen het genoemd. Hebben de gemeenteleden in Den Haag zich niet vergist, toen zij hun afgezette ds. H. Rosaeus naliepen? Rosaeus wilde zijn hoed niet afzetten voor de remonstranten en trok daarom fel van leer tegen hen. Hij was geschorst en toch liepen de mensen in drommen achter hem aan. Zij kerkten bij hem buiten de stad in Rijswijk, totdat mede door het ingrijpen van Prins Maurits, de kerkdeuren in Den Haag weer voor hen opengingen. Prins Maurits had de kant van de calvinisten gekozen door in de Kloosterkerk onder het gehoor van Rosaeus te gaan zitten. De remonstrantse ds. J. Uytenbogaert noemde hij een vijand van God. En raadspensionaris Johan van Oldebarnevelt kwam tenslotte op het schavot terecht, omdat hij uiteindelijk de remonstranten in de kaart had gespeeld.

De gemoederen waren verhit. Er zijn harde woorden gevallen. Er is bloed gevloeid. En was dat nu allemaal nodig? Had het niet anders gekund? Confessionele tolerantie, dat werd van overheidswege gevraagd. Misschien hadden beide partijen elkaar op den duur wel verstaan. Was het in feite wel een

zaak van 'zijn' of 'niet-zijn'? Mocht Gomarus, de calvinist, over Arminius, de remonstrant, wel zeggen: 'Ik zou met zijn opvattingen niet voor Gods rechterstoel durven verschijnen'? Is de Dordtse synode, waarop de leer van de remonstranten is veroordeeld, zelf ook niet in allerlei vragen blijven steken? Ik noem een aantal dingen om u enigszins thuis te brengen in de achtergronden van het Formulier van Enigheid dat we de Dordtse Leerregels noemen. Een formulier dat volgens velen eerder een formulier van onenigheid is geweest. Al deze dingen zijn voor velen een reden om te zeggen: 'Laten we de oude strijdbijlen nu maar begraven. Zo belangrijk is het tenslotte ook niet. In gemeenschap met de belijdenis der vaders blijven wij echter ons geloof belijden'.

Inmiddels is het duidelijk dat de oude remonstrantse leer tegenwoordig op tientallen kansels geleerd wordt. De remonstranten zijn door de toenmalige overheid het land uitgezet nadat ze veroordeeld waren op de Dordtse Synode. Ze zijn echter met velen teruggekomen en hebben zelfs geleidelijk aan de leiding weer gekregen in het kerkelijk leven.

En sommige van deze remonstrantse geesten hebben hun mening niet onder stoelen of banken gestoken. Zij hebben gezegd dat de vaders van Dordt een ander godsbegrip hadden dan zij. Zij hebben aangedrongen op herziening van dit belijdenisstuk in het licht van de Heilige Schrift. Zij zien blijkbaar wel dat de zaak van Gods verkiezing, zoals deze ons door de Dordtse Leerregels wordt voorgesteld, een geloof in een andere God veronderstelt. De strijdbijl moet dan toch maar niet begraven worden.

Dat we in deze verhandelingen over de Dordtse Leerregels opnieuw aandacht vragen voor bovengenoemde zaken, komt niet voort uit het feit dat we niets beters te doen hebben of dat we graag willen strijden. We geloven dat de dingen die in onze Dordtse Leerregels beleden worden, het waard zijn om gelovig nagesproken te worden. We zouden onze vaders,

maar vooral ook de zaak, die hen zo na aan het hart lag, oneer aandoen als wij de leerregels van Dordt als een museumstuk in de kast zouden opbergen.

Zo dient zich dit geschrift niet bij ons aan. Het stamt uit een tijd van diepe worsteling waarvan de sporen nog zichtbaar zijn. Maar het is tegelijk verweven met het hart van het geloof van de gemeente en spreekt daar vertroostend over. We moeten ons schamen als we nog niet de moeite namen om deze leerregels te onderzoeken. Juist ook omdat er op het steile bergpad naar Gods verkiezing zoveel voetangels en klemmen liggen die de mensen levenslang gevangenhouden of hen voor hun leven doen verongelukken. De Schrift spreekt uitdrukkelijk op veel plaatsen over Gods verkiezing. Een ieder die daar door het geloof zicht op mag hebben, heeft nog nooit zo'n geweldig uitzicht gehad op Gods eeuwige ontferming.

We geloven dat het de moeite waard is om er mee bezig te zijn, omdat er in onze tijd van verwarrende oecumenische tolerantie waarin zoveel geesten zoveel vreemde leringen de kerk binnendragen, duidelijkheid geschapen moet worden. Het gaat hier niet om muggenzifterij. Het gaat erom dat wij de oude reformatische leer van de verkiezing en 'der aanleve van die' van de erfzonde, van de gebonden slaafse wil, van de verzoening door voldoening, van wedergeboorte en geloof en volharding vasthouden. Gebeurt dat voldoende? Kennen degenen, die bekend staan om de leuze 'Schrift en belijdenis', de belijdenisgeschriften wel zo dat hun pleidooi voor de leer van de vaders oprecht en verantwoord mag heten? Moet er op het gereformeerde karakter van ons gemeentelijk leven in de praktijk niet heel wat worden afgedongen?

Van huis uit zijn we allemaal vrienden van de remonstrantse leer. Ten diepste is dat de leer van de mens die niet wil buigen onder het oordeel van God over zijn leven. De mens die het niet verkroppen kan dat hem ondubbelzinnig wordt gezegd dat hij verloren ligt voor God. Zo verloren dat hij radicaal de band met

God heeft doorgesneden en niets dan kwaad kan voortbrengen. Hij moet daarom wedergeboren worden door Gods onwederstandelijke genade en door de Zaligmaker worden opgeraapt. Een Zaligmaker Die niet maar iets voor hem doet, maar Die het hele werk van de zaligheid voor Zijn rekening neemt.

De remonstrantse leer houdt de mens in zijn vijandschap tegen God overeind. In een remonstrantse preek wordt de mens niet radicaal afgebroken in zichzelf. Hij kan nog wat. Hij kan nog geloven, al doet hij dat met behulp van genade. Hij heeft zijn godsdienst en daarop kan worden voortgeborduurd.

Maar zo komt een mens nooit tot verandering. Zo blijft het half en vaag. Of om een voorbeeld te gebruiken: Het is een groot verschil of iemand gevallen is en zich daarbij slechts bezeerd heeft of dat hij door die val zijn been brak. In een remonstrantse preek wordt de mens, die door zijn val zijn beide benen gebroken heeft, weer op zijn voeten gezet alsof hij zich alleen maar had bezeerd. God wat, de mens wat. Helpende genade.

Dat is geen eerlijke behandeling van de mens. Daarin ligt ook geen verlossing. Dat doet het Borgwerk van Christus tekort. In het vervolg worden deze enkele opmerkingen aan de hand van de Dordtse Leerregels verder uitgewerkt. Ik wil duidelijk maken dat het hier inderdaad gaat om een zaak van ‘zijn’ of ‘niet-zijn’. Hier is geen ‘en-en’ mogelijk.

Toen Arminius – een nog jonge dominee – in Amsterdam zijn afwijkende leringen op de kansel begon te verkondigen, leek het allemaal een kleinigheidje. Ketterijen worden meestal bedekt ingevoerd. Dan komt de duivel op sokken. Toch voelde het eenvoudige volk dat naar Arminius luisterde het aan. Het zei: ‘Het lijkt alsof onze dominee roomse neigingen krijgt’.

Zo was het. In feite zetelt het remonstrantisme op dezelfde stoel als het rooms-katholicisme, waarin zoveel overeind is gehouden van de leer van Pelagius. Pelagius was een Britse monnik uit de vijfde eeuw die meende dat een mens niet met erfzonde op de wereld komt, maar als een onbeschreven blad.

De mens leert het kwaad door navolging en hij kan dit kwaad ook, zij het met de hulp van genade, met zijn vrije wil bestrijden.

Dat is de weg van de zelfverlossing, van de hoogmoed van ons onbekeerde hart dat niet wil buigen onder de schuld en het zelf denkt nog wat te kunnen verbeteren. Het is de weg van de verloochening van Christus, van de weigering om in Hem te geloven als de Enige Die ons redden kan.

Deze weg is de mens vertrouwd. De ketterijen, die in de Dordtse Leerregels bestreden worden, zitten ook in ons eigen hart. En daarom is het van belang dat we ervan verlost worden en door de duidelijke en hartelijke taal van onze Dordtse Leerregels mogen komen tot de omhelzing van Christus, in Wie God ons de spiegel van onze eeuwige verkiezing aanbiedt.

Als we na deze inleidende opmerkingen een blik werpen op de eerste vijf artikelen van hoofdstuk 1 van de Dordtse Leerregels, valt het ons allereerst op dat hier op een bepaalde manier begonnen wordt.

Als het over de uitverkiezing gaat, moeten we niet boven de wolken gaan vliegen om in Gods raad in te blikken (Calvijn). Netzomin als wij regelrecht in de zon kunnen kijken zonder onmiddellijk verblind te raken, netzomin kunnen we zondermeer inzien in het leerstuk van de uitverkiezing. Om op de berg te komen, moeten we in het dal beginnen, laag bij de grond.

Artikel 1 zegt: 'Aangezien alle mensen in Adam gezondigd hebben, en des vloeks en eeuwigen doods zijn schuldig geworden'. Alle mensen. Daar hoor ik ook bij. De hele wereld voor God verdoemelijk; allen gezondigd; allen de heerlijkheid Gods dervend; doodsschuldig (Rom. 3 en 6). Paulus spreekt in de Romeinenbrief machtig en diep over het verkiezend werk van God in Israël. Zo is hij in de eerste hoofdstukken begonnen met ontzagwekkende dingen te zeggen over de vloekwaardigheid van het bestaan, zowel van de Jood als van de Griek. Allen.

Onder dat oordeel liggen wij. Wij zijn in Adams opstand tegen God begrepen (verg. Rom. 5:12-19). God heeft Adam als ons aller vader en bondshoofd aan ons, zijn nageslacht, verbonden. En krachtens deze betrekking is Adams zonde ons aller zonde. Dat brengt met zich mee dat de hele wereld niet slechts besmet is met de zonde, maar dat zij voor God verdoemelijk is vanwege haar rebellie tegen de Schepper. ‘Want zij hebben allen gezondigd, en derven de heerlijkheid Gods’ (Rom. 3:23). Artikel 16 van onze Nederlandse Geloofsbelijdenis zegt het zo: ‘Wij geloven, dat het gehele geslacht van Adam door de zonde des eerste mensen in verderfenis en ondergang zijnde’. Wie net als David door de ontdekkende genade van de Heilige Geest via de koker van zijn dadelijke zonden leert inzien in het bederf van zijn hart, zegt met hem: ‘t Is niet alleen dit kwaad dat roept om straf; Neen, ’k ben in ongerechtigheid geboren; Mijn zonde maakt mij ’t voorwerp van Uw toren, Reeds van het uur van mijn ontvang’nis af’ (Ps. 51:3, ber.).

Dan voelt een mens zich geen slachtoffer, maar schuldenaar. Hij is niet beter dan Adam. Hij voelt elke dag de rebellie tegen God in zijn hart. Hij zit gevangen in de macht van de zonde, die hij in Adam vrijwillig over zich heen gehaald heeft. Hij heeft God de rug toegekeerd om nooit meer tot Hem terug te keren. Is dat echt waar? Kunnen wij het meezingen: ‘Want ik gevoel de grootheid van mijn kwaad?’ (Ps. 51:2, ber.) ‘Verzoen de zware schuld, Die ons met schrik vervult’ (Ps. 79:4 ber.). Als wij God lief hebben gekregen, vinden wij dat het allerergste. Hij heeft alle recht op ons als onze Schepper. En wat hebben wij tot nu toe met Hem gedaan? Dan is het ook zo vreemd niet als wij samen met Adam moeten zwerven over een aarde waarop de vloek van het paradijs rust. Wij vinden het dan zelfs geen wonder als God ons voor eeuwig verstoten zou.

De weg naar de hoogte van de verkiezing begint hieronder, in dit dal. Daar, waar wij alle rechten verspeeld hebben. Als wij daar niet beginnen, blijven we altijd tobben. We blijven zit-

ten met de vraag, hoe God, Die toch liefde is, zoveel mensen verloren kan laten gaan.

Begin in dit dal van zelfvernedering. Buig onder het oordeel van God. En leer zo met de verwerping van Gods Aangezicht in te stemmen. Zo alleen kan het wonder van de verkiezing ruimte krijgen.

Er gaat geen mens verloren; óf hij gaat verloren om eigen schuld. 'God zou niemand ongelijk hebben gedaan, indien Hij het ganse menselijke geslacht in de zonde en vervloeking had willen laten en om de zonde verdoemen' (art. 1).

Klinkt ons dat hard in de oren? Toch is dat de boodschap van de Bijbel. En toch is God zo. Buig eronder. Zeg het tegen God: 'Heere, U hebt groot gelijk, als U met mij nooit meer van doen wilt hebben'.

Wat heeft God er vaak een werk aan, voordat Hij ons daar heeft. Hoe vaak hebben wij dan al niet geworsteld om dat vonnis van God van ons af te schudden? En hoelang loopt een mens niet te tobben om eerst zijn eigen leven te verbeteren? Maar het is een doodlopende weg en het is ook een bewijs dat wij niet (nog niet) gecapituleerd hebben voor God.

Na deze inzet van de Dordtse Leerregels volgt een tweede artikel waarin tegen de achtergrond van onze totale onwaardigheid de ruimte van Gods opzoekende zondaarsliefde gepredikt wordt. Het staat er zo: 'Hierin is de liefde Gods jegens ons geopenbaard, dat God Zijn eniggeboren Zoon gezonden heeft in de wereld, opdat een iegelijk die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe' (1 Joh. 4:9; Joh. 3:16). Na de verkondiging van Gods oordeel, wordt hier de deur van Gods liefde wagenwijd opengezet. Er is van ons uit geen doen aan. Maar God heeft er wat aan gedaan. Hij besloot Zijn Zoon te geven als de Zaligmaker. Daarin gaat het nog niet over de vraag of ik wel uitverkoren ben. We raken in de war als we hiermee bezig zijn onder in het dal. We voelen dan de vloek van

Gods oordeel over ons. Zeker worden van onze persoonlijke uitverkiezing kan nooit nooit buiten Christus om. We moeten er eerst op leren letten hoe groot het is dat God een hand naar deze verloren wereld heeft uitgestoken, afgezien van de vraag of wij door die hand ook gered zullen worden.

Het wonder is zo groot dat God Zijn schepping na haar val niet heeft losgelaten. Hij blijft naar haar omzien. Het gaat er Hem zelfs om dat zij als schepping door het Zaligmakerswerk van Christus gered wordt en tot haar bestemming gebracht. En ook al zullen velen in de heerlijkheid van die vernieuwde schepping niet delen, toch geldt: 'Want also lief heeft God de wereld gehad' (Joh. 3:16). De ganse schepping is het machtsgebied van Hem, Die sprak: 'Mij is gegeven alle macht in hemel en op aarde' (Matth. 28:18-20).

En verder is het wonder zo groot, dat God zalig worden mogelijk heeft gemaakt door Zijn Zoon Jezus Christus. Zo wil Hij goddelozen Zijn liefde openbaren.

Er is een weg ter ontkoming. En een mens kan er zo blij mee zijn dat die er is, ook al twijfelt hij nog of hij op die weg wandelt. Het is aanbiddenswaardig groot dat God de deur niet voorgoed gesloten heeft. Hier krijgt een mens adem, ook al weet hij helemaal nog niet hoe hij boven moet komen. Dan gaan wij vol verwondering voor Christus staan en zeggen tegen God: 'Heere, dat zal ik eeuwig groot vinden, zelfs al moest ik eeuwig omkomen'. Christus als de weg des heils, als de openbaring van Gods liefde, blijft groot, ook al zouden wij persoonlijk nooit in Zijn verlossingswerk delen.

Maar ... Het is Gods bedoeling nooit geweest om Christus naar de wereld te sturen zonder Hem tegelijk aan te bieden aan zondaren. Hierover gaat het in artikel 3 van de Dordtse Leerregels. God houdt er niet van om heimwee in ons hart naar Christus te verwekken en dan vervolgens tegen ons te zeggen: 'Maar Hij is niet voor u'. Daarom zendt de Heere predikers,

verkondigers van deze zeer blijde boodschap, tot wie Hij wil en wanneer Hij wil.

Als we op de juiste manier over de uitverkiezing willen spreken, moeten we spreken over Christus. Acht het groot dat Christus u aangeboden wordt in de bediening van het Woord. Waarom zijn er dan miljoenen op deze aarde die het Evangelie nog niet gehoord hebben? Waarom kwam Christus in de prediking van Paulus eerst tot de Jood, daarna tot de Griek? Uitverkiezing. Waarom kwam Hij daarna tot u en tot mij, nu al zoveel jaren lang? Uitverkiezing. De roeping van God is niet in die zin algemeen dat God predikers van 'die zeer blijde boodschap' zendt tot ieder volk en tot alle Adamskinderen zonder onderscheid. Hij zendt 'tot wie Hij wil en wanneer Hij wil'. Hij zendt in verkiezende genade en wordt gevonden van degenen die naar Hem niet vraagden en van degenen die Hem niet zochten (Jes. 65:1). Hoe groot is het dat God mannen als Willibrord en Calvijn (om slechts deze twee te noemen) in Zijn vrijmacht gebruiken wilde om ook in Nederland Zijn raad bekend te maken? God koos bepaalde volken uit waaraan Hij het Evangelie liet verkondigen. Hij koos ook bepaalde personen uit, profeten, apostelen, reformatoren, dienaren van het Woord om door hen het Evangelie te laten uitdragen.

Is dat genoeg? Is het genoeg dat wij roemen in het bezit van de heilsmiddelen? Is het genoeg dat we zeggen: 'We gaan naar de kerk, we hebben weer gehoord hoe goed God is'?

Degene die echt om God verlegen is geraakt, kan niet als het Israël pochen op zijn voorrechten en menen: God heeft ons de woorden des levens toevertrouwd; dus is het goed. Het komt er ook op aan wat wij ermee doen of liever, wat het Woord met ons doet. Zijn wij erdoor bekeerd? Heeft het ons tot geloof gebracht? Over deze zaken gaat het nu echter nog niet. Het gaat er niet om of het genoeg is dat we over Christus horen spreken. Maar het gaat erom dat we het groot gaan vinden dat wij nog van Christus kunnen horen spreken: 'deze zeer blijde

boodschap' en dat wij de weg van Gods verkiezende genade ook hierin aanbidden: 'Zo is dan het geloof uit het gehoor, en het gehoor door het Woord Gods' (Rom. 10:17).

Hoe welgemeend komt het aanbod van Gods genade tot ons? Wilt u tot geloof komen? Kom dan onder het gepredikte Woord. Dat is geen uitvinding van mensen. Daarachter staat de zendende God en de gezonden Christus (Rom. 10:14, 15). Daarin trilt de bewogenheid van een hemelse Zaligmaker door: Ik heb geen lust in uw dood, maar in uw bekering en leven.

En dan ...? Dan komt het er op aan dat wij het leven niet meer in onszelf kunnen vinden en dat wij in deze weg op Christus geworpen worden. Er zijn soms zoveel twijfels in het hart van een ontdekte zondaar. Christus groot vinden, maar er zichzelf toch buiten moeten zetten. Wat een wonder is het dan dat hij niet alleen van Christus horen mag, maar ook mag ondervinden dat het Christus om hem persoonlijk begonnen is.

Van Christus horen preken is een wonder. Van je ongeloof verlost worden en in Hem gaan geloven, dat is ook een wonder. Het is genade om genade te ontvangen. Daarop wijzen tenslotte de artikelen 4 en 5.

Gods Geest werkt onwederstandelijk. Het geloof in Jezus Christus en de zaligheid door Hem is een genadegave van God: 'Want uit genade zijt gij zalig geworden door het geloof, en dat niet uit u, het is Gods gave' (Ef. 2:8). In artikel 5 staat: 'Het is u gegeven in Christus te geloven' (Fil. 1:29).

Het geloof is Gods gave. We hebben dat niet te danken aan onszelf, aan onze eigen inspanning, aanleg en wil. Hoe komt het dat ik van Christus nooit meer kan los komen? Omdat – en dat mag het geloof met heilig ontzag en diepe ootmoed belijden – het God behaagd heeft om mij naar Zich toe te halen en mijn hart in te winnen voor Koning Jezus. Waarom God dat gedaan heeft? Verklaar dat eens. Dat is Gods onbegrijpelijke liefde. Soli Deo Gloria.

En hoe vergaat het hen ‘die dit Evangelie niet geloven’? (art. 4). Waar moeten we de oorzaak of schuld van dat ongeloof zoeken? ‘Ja, ziet u, God heeft mij overgeslagen. Ik kon en mocht niet, hoewel ik zo graag wilde.’ Wie dat beweert, doet God onrecht. Die kent zijn eigen hart niet. De schuld van het ongeloof is geenszins in God (art. 5). Want uit het besluit van de verwerping – waarover in het vervolg van de Dordtse Leerregels uitvoerig gesproken wordt – vloeit niet voort dat de mens moet zondigen en omkomen, zoals de remonstranten godslasterlijk beweerden over de calvinistische leer. Verre zij God van goddeloosheid en de Almachtige van onrecht. Het komt dus in het kort hierop neer: Wie gelooft in Jezus Christus, heeft geen roem; wie niet gelooft in Jezus Christus heeft geen verontschuldiging.

Begin zo. Begin onder in het dal. Juist omdat het geloof een gave van God is, is het mogelijk voor u. We hebben met een verkiezende God van doen, Die niet karig is. Het is dezelfde God Die in Zijn Woord betuigt: ‘Opent uwen mond, Eist van Mij vrijmoedig’ (Ps. 81:12, ber.). De God van het verbond.

Wij hebben gemerkt dat de Dordtse Leerregels niet veronderstellen dat wij goed genoeg zijn om het aangeboden heil in Christus met beide handen aan te grijpen. Het is een godswonder als dat gebeurt; als een dominee het ziet gebeuren in zijn gemeente; als u mag doen wat we lezen in artikel 4: ‘Den Zaligmaker Jezus met een waarachtig en levend geloof omhelzen’. Zo bevinden wij ons op het smalle bergpad op weg naar de hoogte van Gods verkiezende liefde. En nooit kunnen we groot genoeg denken van de gunst des Heeren waardoor Hij ons zonder onderscheid en welgemeend riep om deze smalle bergweg te bewandelen. Ben ik uitverkoren? Ik ben in ieder geval vriendelijk en met aandrang geroepen. En dat is groot genoeg om op de knieën te gaan en net zo lang de God van Jakob vast te houden, totdat Hij ons zegent.